

[Aidt.]

af dem trænger til en gennemgribende Grundforbedring med Mergling og Dræning, og der skal anlægges en Del Veje, men saa vil der ogsaa kunne blive velegnede Arealer til Udstykning til Landbrugs-ejendomme, og man vil samtidig her kunne løse en national Opgave af den allerstørste Betydning. Sønderjylland er ikke det eneste Sted i Danmark, hvor der findes Jord af den Slags. Saa er der de beslaglagte tyske Ejendomme, som ogsaa maa nævnes i denne Forbindelse. Inden man gaar saa vidt, at man begynder at tage Jord paa forskellig Maade til Oprettelse af nye Brug, bør man undersøge, om det ikke er de Foranstaltninger, der først bør bringes i Anvendelse.

Det er et meget kendt Forhold i de senere Aar, at baade i Husmandsbrug og i mindre Gaardbrug bortforpagtes Jorden til større Brug. Der er Eksempler paa, at man i et Omraade paa 3—4 Sogne har op mod en halv Snes af saadanne Tilfælde af Bortforpagtninger, hvorved Brugene reelt nedlægges som selvstændige Brug. Der er ogsaa Eksempler paa, at Husmænd har bortforpagtet hele Ejendommen, idet man foretrækker at være Arbejdsmand og dermed være delagtig i de Goder, Arbejdsløshedskassen byder paa. I andre Tilfælde finder man mindre Gaarde købt ind til andre Gaarde, de drives saa ved en Slags Bestyrer, men det er en Udvikling, der bør standses, og Tilsynet med, om en Ejendom drives selvstændigt, bør i Fremtiden overlades til de nyvalgte 3 Mands Udvalg, som har Kendskab til de lokale Forhold. Det kan ikke være Meningen, at Staten yder store Beløb til Oprettelse af selvstændige Brug samtidig med, at det tolereres, at Spekulanter modvirker den sunde Udvikling, der er i at skabe mange selvstændige Brug.

Paa samme Maade bør ingen Enkeltmand have Ret til at drive mere end eet Brug. Har han flere end eet, bør der være Pligt til, at Resten — et eller eventuelt flere — forpagtes ud. Vi er ved at faa en stor Stand af Bestyrere, hvis Kaar maaske daarligt taalder Sammenligning med Fæstebondens, og det er ikke den Vej, Udviklingen skal føre os. Det har været ret almindeligt, at Grosserere eller lignende Folk har brugt Gaardopkøb til Pengeanbringelse, og at de driver deres Gaard eller Gaarde ved Bestyrere. De øjeblikkelige Konjunktursvingninger, som kan medføre, at disse Brug for en Tid bliver urentable, vil ikke altid medføre, at Brugene kommer til Salg, idet det ofte

her drejer sig om Mennesker, der fra Handels- og Industrivirksomhed har en meget stor Indkomst. De vil derfor som oftest ræsonnere, at et Underskud paa deres Landbrugsejendom dog bare medfører, at Toppen af deres Indkomst skæres bort, og da den alligevel beskattes med en Procentsats, som er meget høj, tager de Tabet paa Landbrugsejendommen med Sindsro. Det forekommer mig at være en højst uheldig Form med disse nye Penge-Baronier, og at saadanne Forhold bør modvirkes.

Statens Jordlovsudvalg har formentlig Jord nok i Dag, hvor Byggetforholdene er saadan, at der er en Grænse for Oprettelsen af Brug, og hvor Bygge- og Etableringspriserne er saa høje, at det ofte er betænkeligt at tilraade unge at gaa i Gang med saadanne Brug. Det er da heller ikke Jord i al Almindelighed, der er Trang til, men derimod Jord til de saakaldte indeklemte Husmænd.

Det er her, det brænder paa. Ofte vil man dog kunne løse Opgaven ved at sammenlægge Brug — de ligger jo ofte kolonivis — og saa oprette helt nye Brug et andet Sted, saadan at Balancen holdes. Der findes nogle ganske smaa Brug, som ikke hører med til de indeklemte. Det er Brug med et Jordtilliggende paa 2, 3, 4, 5, 6 Tdr. Land alt efter Bonitet; Brug, som i det væsentlige passes af Konen og Børnene, medens Manden har temmelig fast Arbejde uden for Hjemmet, f. Eks. som Skovarbejder, Teglværksarbejder o. lign. Saadanne smaa Brug har det i mange Tilfælde været en Lykke for en Familie at eje, og vi har Brug for ogsaa den Type i vor Husholdning. I øvrigt er det min bestemte Tro, at det vilde være en Ulykke for Danmark, om vi skulde naa hen i Retning af en Standardisering af vore Brug. Vi har Brug for baade de store Gaarde, de mellemstore og de smaa og for Husmandsbrugene, kun maa disse i det store og hele være af en saadan Størrelse, at de kan føde en Familie anstændigt. Det er godt at have et mængstrenget Instrument, naar der skal spilles; og det er godt, at vi har alle de forskellige Størrelser paa Brug, selv om jeg naturligvis anerkender, at vi har baade Raad til og Pligt til at gaa videre med Udstykningen.

Der findes en Del Brug, som bør nedlægges — og naturligvis erstattes med andre —, hvis de ikke ved Mageskifte eller paa anden Maade kan rettes op; det er de Brug, hvor Jordfordelingen er saa daarlig, at det kræver alt for megen kostbar Tid at faa